

Indie, váhavý cestovatel BRICS

- CZ24 News | 2. září 2023

INDIE: Indie se před summitem BRICS v Johannesburgu stala na krátkou dobu pro západní média světlem naděje - potenciálním odpůrcem, který by mohl zmařit urychlení procesu „de-dolarizace“ tohoto uskupení.

Agentura Reuters přinesla fámou, že by se premiér Naréndra Módí nemusel summitu osobně zúčastnit, což bylo samozřejmě přehnané zbožné přání, ale upozornilo to na to, jakou geopolitickou hrou s vysokými sázkami se BRICS stal.

Taková paranoia byla bezprecedentní. Jestliže až do loňského roku bylo hrou Západu vysmívat se BRICS jako bezvýznamnému klubu, nyní se kyvadlo vychýlilo do opačného extrému. Důvody není třeba hledat daleko.

Na té nejzřejmější úrovni je v západním světě velmi citlivé, že masivní snaha v průběhu posledních 18 měsíců vyzbrojit sankce proti Rusku nejenže selhala, ale skončila jako bumerang. A to v době, kdy chorobný strach Spojených států z toho, že je předstihne Čína, dosáhl vrcholu - a pohřbil tak globální hegemonii Západu od „zeměpisných objevů“ v 15. století.

V posledních letech došlo k soustavnému posilování rusko-čínského partnerství, které dosáhlo charakteru „bez hranic“, což je v rozporu s kalkulem Západu, podle něhož historické rozpory mezi oběma sousedními giganty takovou možnost prakticky vylučovaly. Ve skutečnosti se rusko-čínské partnerství utváří jako něco většího než formální spojenectví ve své bezproblémové toleranci optimálního prosazování národních zájmů každého z protagonistů při současné podpoře základních zájmů obou stran.

Jakýkoli formát, v němž Rusko a Čína hrají hlavní roli, jako například BRICS, se tak nutně dostane do hledáčku USA. Je to tak jednoduché. Deník New York Times označil rozšíření BRICS za „významné vítězství dvou vedoucích členů skupiny, které zvyšuje politický vliv Číny a pomáhá snižovat izolaci Ruska“.

(Zleva doprava) čínský prezident Si Ťin-pching, brazilský prezident Luiz Inacio Lula da Silva, jihoafrický prezident Cyril Ramaphosa, indický premiér Naréndra Módí na summitu BRICS, Johannesburg, 23. srpna 2023.

Utěšoval se tím, že skupina je různorodá a nemá jasný politický kurz, „kromě touhy změnit současný globální finanční a řídicí systém, učinit jej otevřenějším, rozmanitějším a méně restriktivním“.

A o to právě jde. Indičtí analytici přehlíží dřevu na stromech. Ruský ministr zahraničí Sergej Lavrov médiím prozradil, že za zavřenými dveřmi probíhala na summitu v Johannesburgu „poměrně živá diskuse“ [čti rozdílné názory], ale bylo dosaženo shody na „kritériích a postupech“ rozšíření BRICS, které nastínil následovně:

„Váha, význam a důležitost kandidátů a jejich mezinárodní postavení byly pro nás [členy BRICS] hlavními faktory. Naším společným názorem je, že do našich řad musíme přijmout podobně smýšlející země, které věří v multipolární uspořádání světa a potřebu větší demokracie a spravedlnosti v mezinárodních vztazích. Potřebujeme ty, kteří se zasazují o větší roli zemí globálního Jihu v globálním řízení. Šest zemí, jejichž přistoupení bylo dnes oznámeno, tato kritéria plně splňuje.“

Později, po návratu z Johannesburgu do Moskvy, řekl Lavrov ruské státní televizi dvě důležité věci:

- „My [BRICS] nechceme zasahovat do ničích zájmů. Jednoduše nechceme, aby někdo bránil rozvoji našich vzájemně výhodných projektů, které nejsou namířeny proti nikomu.“ Západní politici a novináři „mají tendenci mluvit jazykem, zatímco my používáme hlavu a [zabýváme se] konkrétními otázkami“.
- Není třeba, aby se BRICS nyní stal alternativou ke skupině G20. Přesto „formální rozdělení skupiny G20 na G7+ a BRICS+ nabývá praktické podoby“.

Pokud nejsme krátkozrací, smysl pro směřování BRICS je všem zřejmý. Reptání a lomení rukama nad logikou rozšiřování BRICS je naprostý nesmysl. Neboť zde se skrývá nevyřčené tajemství, jak [napsal](#) přední ruský strategický myslitel Fjodor Lukjanov ve vládním deníku Rossijskaja gazeta:

„Těžko můžeme mluvit o protizápadní orientaci – s výjimkou Ruska a nyní snad i Íránu se žádný ze současných a pravděpodobně i budoucích účastníků [BRICS] nechce otevřeně postavit Západu. To však odráží nadcházející éru, kdy politika většiny států spočívá v neustálém výběru partnerů pro řešení jejich problémů, přičemž pro různé problémy mohou existovat různé protějšky.“

To je důvod, proč je s velkým a různorodým BRICS spokojena i Indie, která pečlivě hájí svou linii „multialignmentu“ – tedy spolupráce se všemi. Dillí má nejmenší zájem na posilování antagonistických nálad uvnitř společenství BRICS. Indičtí komentátoři tento paradox nedokážou pochopit.

Pragmatismus při přijímání tří velkých producentů ropy z oblasti Perského zálivu (Írán, Saúdská Arábie a Spojené arabské emiráty) totiž pouze signalizuje, co Lavrov myslel „projekty“ a „konkrétními otázkami“, s nimiž se BRICS potýká – především vytvoření nového mezinárodního obchodního systému, který by nahradil pět století starý systém vytvořený Západem, jenž byl zaměřen na transfer bohatství do metropolí a umožnil jim tloustnout a bohatnout.

V zásadě jde dnes o řešení fenoménu petrodolaru, který je pilířem západního bankovního systému a jádrem procesu „de-dolarizace“, o nějž usiluje BRICS. Stačí říci, že se stahuje opona nad faustovskou

dohodou z počátku 70. let, která nahradila zlato americkým dolarem a zajistila, že se s ropou bude obchodovat v dolarech, což následně vyžadovalo, aby všechny země držely své rezervy v dolarech, a nakonec se proměnila v hlavní mechanismus globální hegemonie USA.

Jinak řečeno, jak je možné zrušit petrodolar, aniž by na barikádách stála Saúdská Arábie? Jak již bylo řečeno, všechny členské státy, včetně Ruska a Saúdské Arábie, si také dobře uvědomují, že BRICS je sice „nezápadní“, ale jeho transformace v protizápadní alianci není možná. Kvintesenciálně tedy při rozšiřování BRICS vidíme jeho proměnu v nejreprezentativnější společenství na světě, jehož členové spolu komunikují obcházejíce západní tlak.

Pro začátek to stačí, jak o tom svědčí reakce západních zemí na výsledky summitu v Johannesburgu. Přední německý deník *Suddeutsche Zeitung* poznamenal, že tímto omezeným rozšířením sám BRICS získal „značnou geopolitickou a hospodářskou váhu. Otázkou nyní je, jak na to zareaguje Západ“.

Vysoká úřednice Nadace Konrada Adenauera Caroline Kanterová deníku řekla: „Je zřejmé, že my [západní země] již nejsme schopni stanovit vlastní podmínky a standardy. Budou se od nás očekávat návrhy, abychom byli v budoucnu vnímáni jako atraktivní partner.“

Francouzský deník *Le Figaro* napsal, že „nadšení“ přibližně 40 zemí pro členství v BRICS „svědčí o rostoucím vlivu rozvojových zemí na světové scéně“. Deník *Guardian* vyzdvihl názor expertů, že rozšíření BRICS je spíše „symbolem široké podpory globálního Jihu pro rekalibraci světového řádu“.

Zároveň je podstatné, že rozšíření BRICS je na Západě vnímáno jako politické vítězství Ruska a Číny. Nicméně i přes napětí s Čínou udělala Indie správnou věc, když odpovídajícím způsobem přistříhla plachty a zároveň vycítila vítr změn a předvíдалa, že pro spolupráci BRICS nastává nový úsvit, který by mohl vnést do fungování uskupení novou vitalitu a dále posílit sílu světového míru a rozvoje.

Je nejvyšší čas, aby vláda přehodnotila životaschopnost své strategie držet vztahy s Čínou jako rukojmí otázky hranic. Summit BRICS zdůraznil, že Čína se těší velké podpoře zemí globálního Jihu. Je přinejmenším kiks jednat jako zmocněnec USA s cílem zadržovat Čínu.

Indie se ocitne ve slepé uličce, pokud se distancuje od otázky místních měn, platebních nástrojů a platforem jen proto, že Čína by mohla být příjemcem nového obchodního systému, který je součástí spravedlivějšího, rovnějšího a participativnějšího globálního řádu. Indie riskuje, že si odcizí země globálního Jihu, které jsou přirozenými spojenci Číny, tím, že se otočí zády k hlavní agendě BRICS, kterou je multipolární světový řád.

AUTOR: Melkulangara K. Bhadrakumar

[ZDROJ](#)

Překlad: zvedavec.news